

ספר עין יעקב מאסף

לכל האגדות והמדרשים המפורזים בש"ס תלמוד בבלי, ואגדות מתלמוד ירושלמי עם פירושי רשי, ותוספות, וחדושי הרמב"ן, הרשב"א, הריטב"א, והר"ן, וחדושי הכותב (מאת הרב: המאסף) כל אלה יתנו על האגדות מש"ס בבלי, ועל אגדות ירושלמי באור הרב הכותב.

את כל אלה אסף וחיבר יחד, איש צדיק תמים הנאון החכם הכולל
מרנא יעקב בר שלמה ן חביב זצ"ל
ועליהם נוספו

(א) חדושי אגדות להרב הנאון האמתי נר ישראל מרנא שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי אידלש ז"ל (מהרש"א). (ב) מאור עינים [הריא"ף], חדושי הרב המסמך הנאון מהר"ד יאשיהו ב"ר יוסף פינמו ז"ל. (ג) בית יהודה כולל תוספות אגדות שהשמיטן הרב המחבר ז"ל, אספן והסיפן הרב הכולל מהר"ד יהודה אריה די מדינא ז"ל רב בוויניציא, ועל כל מאמר מהאגדות שנוסף גלוו חדושי הרב ז"ל, ויזכיר אותם בשם אמר הבונה. (ד) חדושים מהנאון הגדול כ"י מהר"ד יונה תאומים ז"ל (בעה"מ קיקיון דיונה). (ה) קהלת שלמה, חדושים מאת הרי"ן המצוין ירב שלמה יקותיאל זלמן ז"ל דיין דק"ק גלוגא רבתי. (ו) באור מלות חמורות שבאגדות ירושלמי מס' העריך.

ועוד נוסף בו הספר הנפלא

עיון יעקב. מאת הרב הנאון הגדול המובהק כ"י מהר"ד יעקב ריישר ז"ל (בעה"מ חק יעקב ושוח שבות יעקב וכו') עם כל שאר התוספות וכל המעלות בקדוש שבכל ספרי עין יעקב שיצאו לאור עד כה, ובר לא נעדר.

ועל כל אלה הוספנו בו עתה

ארבע עשרה תוספות נכבדות, חדשות ומועילות

רובן לא שופתן עוד עין הדפוס, הלא המה הפירושים

עין יוסף. ענף יוסף. יד יוסף

ועד עשתי עשרה תוספות המפורשות מעל"ד.

ירושלים

ואלה הן ארבע עשרה ההוספות החדשות

שנוספו עתה בספר עין יעקב הזה :

(א) תוספות אנדות עם פרש"י ותוספות, האגדות הרבות שנשמטו מעין יעקב (ולא נוספו בו גם ע"פ ס בית יהודה) ומצאים עליהם חדשים ובאורים בספר הרושי אנדות, בהריא"ף, ועיון יעקב, יען שחובכו בתחלה על הש"ס, ויהי כי נלוו אח"כ על הע"י הציגו המדפיסים בתוכם ציונים על החדושים שבהם להמאמרים הנשמטים מע"י, והציבו עליהם ציון תבנית יד או ככב או מלת, בנמרא" להראות שמקום המאמר נפקד פה והנהו בגמרא, הנה עתה הוספנו ואספני את כל המאמרים ההם אל הע"י ועליהם פרש"י ותוספות: וכל אלה הקפנו בחצאי רבוע [] .

- (ב) עין יוסף (או הליכות הנוך) כולל באור ממפיק להאגדות, ע"ד הפשט הנכון. מלקט מראשי מפרשי האגדות וממפרשי הש"ס הראשונים והאחרונים וממפרשי המדרשים, יסודרבה ספרי דרוש ושאר ספרים.
- (ג) ענף יוסף (או פורת יוסף) ירחיב הבאור למאמרים העמוקים והסתומים, ע"פ הצעות והקדמות חקרי לב ודרושים קצרים, ע"פ מבחרי המפרשים וספרי הדרוש.
- (ד) יד יוסף מראה מקומות המאמרים בש"ס בכלי וירושלמי ומדרשים וילקום, פסיקתא רבתי ומבילתא ופרר"א ובוהר ותקוני זוהר :

- (ה) חרושי גאונים נלקטו ונאספו מן שנים ושבעים ספרים מספרי גאוני ישראל (ונקבו לכמה בשם ע"ס א"ב) :
- (ו) גאון יעקב (לא נדע שם מחברו) העלה רב פנינים ומרגליות טובות ממצולות ספרי חכמי ישראל וממבחרי פירושיהם לאגדות הש"ס, ויענדם עמרת גאון תפארת לספר הזה.
- (ז) אוצר בלום כולל מראה מקומות, חלופי גרסאות, הערות ותקונים בע"י ובמפרשי, סאת הגאון המובהק מהר"ר ישעיה (פיק) ברלין ז"ל.
- (ח) אהבת איתן באורים וחדושים מאת הגאון הגדול כ"י מהר"ר אברהם ז"ל ממינסק (בעה"ס משכיל לאיתן וכו').
- (ט) נמוקי הגר"ב מהרב הגאון הגדול כ"י מהר"ר יהודה בברך ז"ל אבר"ק סייני (בעה"ס נמוקי הגר"ב על ש"ס וכו').
- (י) מאמר על דרשת חז"ל בכלל, מאת רבינו אברהם בן הרמב"ם ז"ל.
- (יא) כללי הדרושים והאגדות מאת רבינו ישעיה הלוי הורוויץ ז"ל בעל השליה הק"י.
- (יב) מאמר על האגדות מתגאון החסיד כ"י מהר"ר משה חיים לוצאמו ז"ל (בעה"ס כסלת ישרים וכו').
- (יג) מבוא האגדות מאת הרב הגאון החכם כ"י מהר"ר צבי הירש חיות ז"ל (בעה"ס מבוא התלמוד וכו').
- (יד) המתורגמן יתגם ללשון יודית-אשכנזית את המלות החמורות שבאגדה.

פירשי הדפסנו בשלמות וכן השבנו למקומותיה גם את ההשמטות שנשמטו בהדב"ע ע"י מחדושי הרב הכותב ז"ל, והדפסנום בשלמותם כפי שנדרסו בחי הרב ז"ל גם את הספר הרושי אנדות הדפסנו בשלמות כפי שנדרסו בחי המחבר ז"ל, וכן השבנו למקומותיה גם את ההשמטות שנשמטו מחדושי הריא"ף ז"ל והדפסנום בשלמותם לכל חלקי הע"י. ויתר המעלות בקדש שנוספו בע"י הזה הן נזכרות בתקומתנו לספר הזה.

ואלה הם השנים ושבעים ספרים שנלקטו מהם חרושי גאונים ת"ל :

(א) אלשיך, אברבנאל, אמונת חכמים, ארח מישור, אהל יעקב, אי חיים, אמת ליעקב. (ב) בחי, באר הגולה (למהר"ל מפראג), בינה לעמים, באר וחובות, (ג) גבורות ה' גבורות ארי. (ד) רישות תרין, דרש משה (להג"ס משה פיזעניץ ז"ל), רבוי חכמים וחיזותם, ורך הישר. (ה) התורה והמצוות (ז) והב שיבת (להר"ש אלגאזי), (ח) הרושי הרמב"ן הרושי הרשב"א, תרושי בעל עמרת ראש (כ"ה), תרושי הגר"א ז"ל, תרושי הג"ס שאל קאצענעלענבאגען ז"ל מוילנא, תרם סופר, תרושי מהר"ץ חיות, תרושי הג"ס יוסף שאל הלוי נאמאנזאק ז"ל. (ט) סורי אבן. (י) יבין שמועה, יתר הבו, יערות רבש. (כ) כלי יקר, כלי פו, כבוד הכות, (ל) לרם שלמה, לרם סתרים, לקוסי חבר בן חיים, (מ) טעשי ה', משאת משה, מהר"ם ש"י"ף, מראית העין (להרוד"א), מצורת דוד, מדרש שמואל, מלחמת תובה, מיני תרגומא. (נ) נצח ישראל (למהר"ל מפראג), נפוצות יתורה, נוה שלום, נצח ישראל (להג"ס ישראל הלוי ז"ל מאמושמש). (ע) עקדה, עקרים, עוללות אפרים, עולת ארזן, ערוך לנר, עמרת צבי, עין אליהו, עיני יצחק, (לחודשן) הכפואר תג"ס יצחק איתן שליט"א מ"ס מוילקאמיר). (פ) פנים מסבירות, פני יהושע, פני יצחק, פתח עינים. (צ) צ"ח. (ק) קדגלת משה. (ר) ראש יוסף. (ש) שיטה מקובצת, שיורי המרות. (ת) תשובת הרשב"א הוספות ר' יהודה חסיד, תורת העולה, תפארת ישראל, תורת חיים, תורה לעינים.

זכות הדפסת הירושים אוצר בלום, עין יוסף, ענף יוסף ויד יוסף, חרושי גאונים, גאון יעקב, אהבת איתן, נמוקי הגר"ב, והמתורגמן של אלה לנו (המדפיסים) לזכרנו, ואין רשות לאיש בלעדנו להדפיסם או לה"ל אף לא קצה מהם—בכל אופן ובכל מקום שיהיה.

הקדמת המדפיסים

די שנינו שנת ש"ח, ובאלס היו"ל בעת ברמוסנו) נשבתה. ומאז פנו חמו כמעט כל ספרי התלמוד והאגדה מכל ארצות אישליא וכן נתמעטו מאד גם בשאר הארצות, כי כל כתי הדפוס לספרי ישראל לא היו כמעט רק באישליא. הגזירה הדיא עמדה בתקפת עד שנת שכ"ד, אז התנפלו גדולי ישראל שבאישליא כהתנתם לפני האפיפיור פיאוס הריבועי וגם בהשתדלות נמרצה לפני הועד הגדול שנקלהו לעניני דתם לעיר טריענט בשנת שכ"ד, והיפיקו רצון להקל את חומר הגזירה הדיא ולהתיר להדפיס את ספרי התלמוד והאגדה אדרי שיעברו חרות שבת הבקורת של הצענוור שכרומי, ובתנאי שישתנה שמם של הספרים תהם ושמם הראשון לא יוכר. אבל קודם שדחתו חילוק בהדפסת התלמוד באישליא מת האפיפיור הדיא, ואשר ישבו על כסאו אדריי לא נתנו להדפיס את התלמוד אף על פי בקורת הצענוור ובשנוי השם, ועל"כ שבתה הדפסתו עוד ארבע עשרה שנה עד אשר נדפס בבסיליאה (באועל) במדינת שווייץ כמובא לקמן. אולם את הע"י נתנו אז להדפיסו (בבקורת הצענוור ובשנוי השם) ובכן נדפס אז הע"י בוויניציאה בשנת שב"ע ע"פ בקורת הצענוור ושנוי את שמו ויקראו לו עין ישראל (לה"א) ובית ישראל (לה"ב). ובשער הע"י הדיא בה"א כתוב: וקרא לו שם חדש אשר פי ה' יקוב עין ישראל. ובשער החלק ב' כתוב ג"כ כזאת: וקרא לו שם חדש אשר פי ה' יקוב בית ישראל. וכן נעשה גם להש"ס תלמוד בבלי שנדפס אח"כ בעיר בסיליאה בשנת של"ח—שמ"א, כי נדפס ע"פ בקורת הצענוור ונלקח על ידו בהסר יותר ובשנויים עד מאד. ולפי שנאסר גם להזכירו בשמו החמיר או הצענוור לאסור להדפיס מלת התלמוד אף בפנים הגמרא ובמפרשיה, ולכן בכל"מ שנמצאת בש"ס מלת תלמוד נדפסה תחתיה הש"ס הדיא מלת גמרא או ש"ס; ואף גם במקום שלא באה מלת תלמוד להוראת הש"ס רק להוראת הפעולה החמיר ג"כ לאסור אזכרה, והדפיסו תחתיה מלת למוד" (כמו במס' סוכה כ"א ע"כ שירת ת"ח צריכה תלמוד נדפס צריכה למוד ובדומה בהרבה מקומות). (ואתכיו נגרכו כל המדפיסים ספרי התלמוד בבלי אף לאחר שנתקבלה הגזירה והדפיסו נגז"י ונגז"י וחוססו ככ"מ מלת, ש"ס"ו, או, גמרא"ו, או, נמו"ד תחת מלת תלמוד יען על ידינו שז"ו נשכח מעט הפענום סוף. מלכד במסכת ע"ז שלא נדפס אז נבסיליאה נבאל כמות כה מלת תלמוד ככל המסכת בכל הדפוסים הסדסיים. אולם נעין יעקב לא נשתנו מעולם כל המלות ככל לפי סוף לא נתקבר ע"י הצענוור סוף, רק ע"י אחר אחר לא נש"ס) (ע"י כ"י באריות בספר דקדוקי סופרים בכרך מגילה במאמרו על הדפסת התלמוד):

וברא"ש הע"י ד' וויניציאה הג"ל נדפסו אלה הדברים המזכירים מקורו הג"ל, וז"ל: לא יקרא עוד שם עין יעקב כי אם עין ישראל יהיה שםך. בית יעקב לכו ונלכה באור המחבר הזה כי מצוינו תמצא תורה כלי מורה על כל מילי דאגדה בסדר נמרץ בפירושי תריש"א, ואיזו מוסף על הדיב נופך משלו עד כי יצאו הדברים מסודרים ומבוארים באר הישב. ודבר ה' חיקר מאד כעת ידינו אסורים בנחשתים בבבלי ואין גולה ממנו אזנו לנו זה יצא לנו ראשונה מכור הברזל, ממנו חזון נסרף, ממנו יסד, ממנו פנת, הלא זה אוד מצל מאש הפה שאסר. בית ישראל ברבו את ה' הדוד לה' כי טוב כי ממנו הכל ומידו נתנו לנו, לתת עליכם היום כרבה, בשום שכל כלב השרים והפרת מים להוציא לאור ספרי ספרי הספר הזה בשנוי שמו והכל סתוקן. והלילה לנו לשלוח ידינו במשיח ה' להוריד ולמחות שם קדושתו בשתום העין אם לא להעלות נרו. אדת היא על כן. אמרנו סימנא מילחא דיא פסוק מלא, לא יעקב יקרא עוד שםך כי אם ישראל כי שרה עם שאר ספרים ויוכל להאיר נרו, במסר יחילו בולד הוא ויוצא פרה, וישכון עין ישראל כמת בדר עם בית ישראל חלק שני. ראו ישראל את היר הגדולה אשר עשה ה' לנו, כי לעולם הסדו עמנו. ואפריון נמשיא אל איש חיל רב פעלים שר וגדול בישראל מרוכבי אניתה בלב ימים, משועי הארץ והפרתמים, אשר נדבה אותו רוחו לקרב אל המלאכה מלאכה הקדש כי לו יד ושם בהדפסת החבור הזה, שמו בישראל כמ"ר חיים"ן סרוק וכתבו רב ומגלגלין זכות ע"י זכאי, כי מן הטוב יצא טוב. אך טוב לבית ישראל אלהים לברי לבב כמותו, ואנחנו מדפיסים קמנו ונתעודד בעזרת ציר ישראל וגואלו ואמצעות השר הזה להוסיף שלמות לחבור הזה וכו"ל (ומסיימים שם בשבת הדפסתם): ובחתימת המפתח לע"י הג"ל נדפסו אלה הדברים, וז"ל: אלו לא באנו אלא בשביל ספר זה המהלל ברב התשבתות בכבודו ובעצמו המנוג ועלמנו בחסד וברחמינו ברחמי השם עלינו על יתר הפליטה הנשארת מהספרים הרבים והנכבדים דינו כל ימינו להודות לה' על כל טוב אשר גמלתו וכו' (וידרבו שמה בשבת

אמרו המדפיסים: ואינו צורך גדול ותועלת רבה להקדים לספר עין יעקב הזה איזה דברים הצוגעים למקרי חי הרב המחבר ז"ל בכלל ולספרי עין יעקב בפרט, ולקצת מספולותינו אשר מעלט לתועלת הספר הזה בתוצאתו זאת בדפוסנו. ונאמר: הרב המחבר הוא רבינו יעקב בר שלמה ן' חביב ז"ל מעיר סמורה היא צאמארא על נהר דוערא במדינת לעאן בצפון ארץ ספרד (שפאניע), אשר הגלה מספרד עם הגולה אשר הגלתה עם הר"י אברבנאל והר"י בעל העקידה וכו' אשר הגלה מערדינאנד מלך ספרד בשנת מורה ישראל (רנ"ב לאלף הששי), ואזה למושב לו את העיר שאלוניקי אשר בארץ תוגרמה. שמה חיבר לעת זקנתו את הספר עין יעקב אשר כבר אוח מימים רבים לחברו ולא יכול לפי שלא היה בידו ספרי כל שיחא סדרי משנה ותלמוד עם כל הפירושים, עד שבא לשאלוניקי אל בית התכס השלם ונעלה דון יהודה בן השח הנשיא החמיר דון אברהם בן באן בנשות ז"ל ימצא בביתו הרבה ספרי משנה ותלמוד כתובים בידו סופרים מובהקים שהיו באוכלי שלחנו ימים רבים ויכתבו כל אלה לו לזכות בהם את הרבים. ואת ספרי תרושי תריש"א והרשב"א והר"ן וכיוצא בהם מצא אותם בכתובים בבית הנעלה נכון והכס דון בן באן בנשות*) (קרובו של דון יהודה הג"ל) אשר הוציא גם הוא הוצאת רבות בבחיבת ספרים ובתקונם והנהתם כדי לזכות בהם את הרבים (כ"ז מבוואר בהקדמת הסהבר), ועל פי הספרים תהם אסף וקבץ את האגרות והמדרשים מכל הש"ס תלמוד בכלי וקצתם גם מתלמוד ירושלמי, ויבחר מהן את כל אלה המאמרים הדיאיים לחצוב מהם שנים עשר העמודים אשר כנן את מסרת ספרו עליהם (כמבוואר בהקדמתו) ויעשרם בפירושי רש"י ותוספות רבותינו הצרפתים ז"ל והרושי הרמב"ן, הריטב"א, והר"ן ושאר גאונים ז"ל, ועליהם הוסיף גם את הרושי הנפלאים (אשר יזכרם בשם אמר הכותב) ואת כל אלה חיבר יחד במחברת הקודש, ובשנת רע"ו העלה על מכנס הדפוס של דון יהודה גדליה בשאלוניקי, והמחבר ז"ל בעצמו יגע ושקד על הגדתו לזקקו משגיאות ושבושים. והיה כתיבתו הדפסת שני הסדרים הראשונים לקח אותה אלהים, ויכל בנו הגאון התכס מרן לוי ן' חביב ז"ל (בעה"ס שירת מדרג"ל"א אשר הגלה מספרד יחד עם מר אביו) את מלאכת אביו ז"ל, וישקוד ש"ה הוא על הגדת הספר ותועלתו עד מאד. אפס כי לא מצא את תרושי מרן אביו ז"ל לארבעה סדרים אחרונים, ועל"כ נפקד מקומם בהם. גם קובץ פירושי וחרושי הגאונים לארבעת הסדרים תהם אשר קבצם מר אביו ז"ל לא נמצא שלם, ועל"כ השתל מדרג"ל"א ז"ל להעתיק כל מה שמצא מפירושי בעלי החרושים הראשונים ז"ל בעיר חזיא (כמבוואר בהקדמת מדרג"ל"א ז"ל לע"י). אבל לפי הנראה לא מצאנו כבוד ידו לאספם במדה שאספם מר אביו ז"ל לתחלקים הראשונים, ועל"כ מעטו פירושיהם וחרושיהם בארבעת הסדרים האחרונים, וגם אגרות הירושלמי נפקדו בארבעה סדרים האחרונים, ונראה כי לא מצאו אז את ספרי תלמוד הירושלמי לסדרים תהם. והרב המחבר ז"ל כתב בהתמצלותו בסוף אגרות ירושלמי סדר מועד ז"ל: ועדיין לא ידעתי מה יוסיפו ב"ר סדרים הבאים כי שלוח שלחתי לבקש מלפני השרים והמגנים התכמים היושבים ראשונה במלכות כל מה שאפשר שימצא מתלמוד ירושלמי וכו' עכ"ל. ונראה שלא היו ש"ס ירושלמי גם לפני מדרג"ל"א ז"ל ע"כ לא אסף מהם כל מאומה**):

ולגה המחבר ז"ל קרא שם ספרו זה עין יעקב לחלקו הראשון, בית יעקב לחלקו השני. ויהי בשנת ה' אלפים שי"א לב"ע הביאו שלשה מומרים את דבתם רעה על התלמוד לפני האפיפיור ויליאום השלישי, והעלילו עליו עלילות שוא לאמר כי הוא מלא גרושים ונאצות נגד דתם, וכיום עשירי לחדש אגוסט בשנה תהיא ניתן דת לשרוף את כל ספרי התלמוד והאגדה (אחרי שכבר נגזרה הגזירה תהיא בשנת ד"א התקצ"ם ע"י האפיפיור גרעגאר החשיעי, ונשרפו אז ספרי התלמוד האלסים ולרבות במדינות צרפת ואישליא, ונשנתה הגזירה אח"כ בשנת ה"א כ"ד מאת האפיפיור קלעמענס הרביעי, אבל נתבטלה אח"כ בשנת ה"א ר"ט שוא הדיש האפיפיור לעת העשירי להדפיס את התלמוד) ובראש השנה ש"י שרפו ברומי ואח"כ בוויניציאה וברוב עיר מדינות אישליא האלסים ולרבות מספרי התלמוד והאגדה. ובחדש מאי ש"י גזר האפיפיור שכל מי שלא יביא במשך חודש ימים אל ועד תיקרי דת (אינקוויזיציא) את כל ספרי התלמוד והאגדה שבידו ונמצא בידו אח"כ אתה מכל אלה אז ענש יענש בגופו ובממונו. ובשנת שי"ט נגזרה גזירת שריפת התלמוד גם במדינת מאיילאנד ע"י השתדלות שני כומרם ומומר אחר, ועלו על מקרה יותר מעשרת אלפים מספרי התלמוד, והשייבה הגדולה שהיתה אז בקרימונא להגאון ר' יוסף אומילינגא ז"ל (בעה"ס לוח הירינים שבמדרבי ושכר"ן שנדפס בריווא

(*) קן מוכירו כרז כסודו נסקדמתו לע"י סתמח גלי שם העטם שלו, ונפסי' סוף דון שמואל לפטר חכמה קונטרסים ש"ל על ידו כוונן בשנת תרכ"ז ע"ס.
(**) והגדלים דגילא נומנורגי בוויניציאה סהדסיים אה הינזלמי חולסא סהלסונס. כתב נחמ' גל דוכמין וסריען ולינא ונל אסכמחא חלל חלין די סדרי כ"י עכ"ל.

הקדמת המדפיסים

בשבת הרפעתם והיננצלו על הגדתם, ואח"כ יסיימו שם בכרזים (אלה): "אתה היא על
"כן אמרנו כי מאת ה' היתה זאת לשום בלב הפה שאמר ושהתירו בתקונים
ולשנות שמו ומעמו עמד בו וריחו לא נמר, לכן נשא משלנו ונאמר:

מי נתן למי שפה יעקב
במצרף במי שתר בסף
הנה זה אוד מצל מאיש
צוה לקרא לו שם חדש
על בן לא יקרא שמה
לא השפית מי מנו נואל
זקק שבעהו בל יתנאל
כפעם א' לוף מנדיאל
פי לא השב דתו יואל
בית יעקב פי אם ישאל

(1) רמז על בקורת המנוח (2) תפישת ספרי המלמד והאגדס (8) רמז לפסוקי סוף
אלוף רמז סקולת מגדיל (כמנאר כנ"ר וננאל כנ"י סוף פ' וישלח) (4) מסב על כע"י חק ב'
סקולת בית יעקב והוסב שמו, בית ישראל.

ומה יצא שנוכר הע"י בהרבה ספרים בשם עין ישראל ובית ישראל, ובחמרי ה'
נתבטלה הגזירה אח"כ והספר חזר לשמו הראשון.

והנה כבר נזכר בכרזינו לעיל כי המתכבד ז"ל לא אסף אל ספרו רק את האגרות הראיות
לחצוב מהן שנים עשר העמודים אשר ספרת ספרו נשענת עליהם, והבית יתום.
הנה כא הריכ ר' יהודה אריה די מודינא ז"ל וילקט אחריו באמרים לקוטי בתר
לקוטי מאמרים רבים ממאמרי הגדוה שנוכר בעל הע"י, ויאספם יחד עם פרשי'
והוספות בספר, ויקרא את שם הספר בית יהודה. גם עיפר את המאמרים ההם
בתרושיו אשר קרא להם בשם הבונה. וספרו נרפס ראשונה בוויניציאה בשנת שצ"ה.

...ח"כ בא הג"מ יצחק מאיר פרנקיל בהג"מ יונה תאומים ז"ל (בעהמ"ס קיקון
דיונה) וסיפח את הספר בית יהודה עם הבונה הג"ל על העין יעקב שנדפס
באמשטרדם בשנת תמ"ד. גם הוסיף כע"י שהוא את הספר חדושי אגרות
סהרשיא וחדושי הריאף (סאור עינים) לע"י חלק ראשון, וחדושי אביו
הרב ז"ל בעהמ"ס קיקון דיונה. כל אלה תכרו יחד על ידו כע"י הג"ל וקרא לו
כתנות אור

ואחר יצא הג"מ שלמה יקותיאל ולמן ב"ר יעקב ז"ל דיין דק"ק נלווג רבתי, ובנו
ה"ר יהואל איכל ז"ל עזר על ידו, והוציא לאור את הע"י בר' אמשטרדם
בשנת כל זרע יעקב ככדורה (ת"ק) והדפיס בו את כל הענינים שנדפסו בע"י
כתנות אור הג"ל ועזר הוסיף עליהם את חדושי הריאף (מאור עינים) לחק
השני מע"י שמצא אותו בכ"י ביד אחד מיוחד מרבני ישיבה הכללית שבכפר וויניציאה
ה"ה היין המוכה החכם הכולל מוה"ר יעקב במוה"ר עמנואל בליליום ז"ל והוא
מצא אותו כארס צובא בנגזי החכם המרום ה"ר דניאל פינמו ז"ל גין וכבר של
הרב המתכבד ז"ל. וגם קצת הרושים אשר אסף כחדושי גאונים ומנו והוסיף עליהם גם
נוסף מריליה וקרא להם בשם קהלת שלמה, וגם שם הכולל של הע"י קרא קהלת
שלמה. וכן נדפסו ספרי הע"י עוד בכמה פנים בשנים ובפרושים שונים בכמה
דפוסים, רבו מלספר.

והנה אגהו אספנו אל הע"י הזה קיימרי והוספות והמעלות אשר מצאנו בכל
ספרי ע"י הקורמים, וגם הדפסנו בו על הרף את הספר הנפלא עין יעקב
אזת הרב הגאון האמתי כו' מוה"ר יעקב רישר ז"ל (בעהמ"ס חק יעקב וש"י)
שבות יעקב כו'), ועוד הוספנו בו על כל אלה

ארבע עשרה הוספות נכבדות

שנוכרו בשער הספר. ולסותר להרחיב הדיבור בכאור גדול ערכן ותועלתן הרבה ולספר
כשכתן של כל הוספות הן, כי כא"ל מעלתה והועלתה גל ז' וידועה לכל, והן
בעצמן מכרזות עליהן.

כי מי לא יראה אור גדול בהגלות נגלות אור הגנו של הספר אוצר בלום להגאון
המוכה המפורסם מוה"ר ישעיה (פיק) ברלן ז"ל, אשר היה ספון עד כה בכ"י,
ולא נתגלה אורו עד כהובא לירנו ע"י רה"ל החכם מוה"ר אפרים זילבער שלישי"א אשר
מצא אותו ככתובים על גליון ס' עין יעקב ד' אמשטרדם תקי"ד (ננדפס כמנינים נלווג) וגם
בעלים מיוודים בראש הספר, כתובים בעצם כ"ק של תרי"ב ז"ל ופיו יקבנו אוצר בלום.
ואת הס' ע"י שהוא מצא בנגזי ספרי מר תוחנו הגאון מוה"ר תאומים שלישי"א אב"ק
האראדנקא, שנפלו למורשה סא"ו נאון יעקב מליסא ז"ל, והוא קנה אותו מיד ת"מ
יוסף סא"ו ז"ל חתן הגרי"ב ז"ל, והר"א הג"ל העתיק את הספר הג"ל ויתנו לנו לזכות
בו את הריבם, וזכות הריבם יהי תלוי בו. אפ"כ אוד לבוא אלינו אחרי הרפעת
טרך ברכות והדפסתנו בעלה מיוחד בתור השפחה.

הספר היקר והוא ישיף קרני אורו על האגרות בעיוני וחוקיו, כמראה המקומות, בהנהגה
וחלופי גרסאות ובהערות נפלאות, כמעשתו בכל הש"ס כן מעשתו בספר הוא.
כן נודע לכל יקרת ערך פירושי בעל הענפים על הע"י וציוניו וכו"מ,
שכבר איתמו פירושו הנחמדים על המדרש רבה ותחומא וכו', ומקיעי שמינו
ומשמיא קא זכו ליה דליחקלון מיליה בעלמא, ופירושו הנחמדים זכו לשם ולתהלה כין
כל עם ישראל. וכמעשתו בפירושו על המדרשים הג"ל כן הסליא לעשות גם להע"י
כמבואר בהקדמותיו. ועד כה היו שפונים שפונים בכתב ידו המהורה ביד יודשו
ולא זכה עוד עם ישראל ליהנות מאורו.

ומה יקר מאד החדושי הגאונים שנקלפו ונקבצו יהדיו סן שנים ושבעים
ספרים מספרי גאוני ישראל והכמיהם ונדפסו בלשונכ ממש סבל
כל שנוי, והורמו מסלתם ומשכנם ע"י תכמים חכמי תורה (כמצותנו והוצאותינו)
והיו יחד לכאר באור נחמד ונפלא מאד על האגרות.

ומה נכבד היום בהגלות נגלות אור הגנו של הספר גאון יעקב אשר מתברו צלל
במצולות חקרי לב חכמי ישראל וגאוניו אשר חקרו בחכמה רבה וגם מצאו לגלות
היכה מספרי צפונות כוונות האגרות וחדותיהן, והוא הסליא השכיל להעלות מסצולותיהם
רב פנינים ומרגליות טובות ולעשות מהן עסרת גאון תפארת להע"י. את הספר הזה
מצאנו בכתובים ולא נדע שם מחברו, אבל מעשו מוכיחין על עושהו כי רב חיליה
דהאי גברא כתורה וחקרי דריכה, ויבן כינה יתירה אל הליכות האגרות ודרכיהן,
והסליא לאסוף להן באורים נפלאים ואמתיים כאשר עיני הקורא תחוינה מישרים.
כן אך למותר להלל את יקרת החדושי הגאונים המפורסמים בעתים אהבת אתן
ונמוקי הגרי"ב שכבר איתמו הגוה גברי בספריהם וחדושיהם הנפלאים על
הש"ס ופוסקים וכו', ושני המאורות הגדולים ההם יאירו אור גדול ובהיר על האגרות
כפירושיהם וחדושיהם הנפלאים אשר יבארו אותן ע"י הפשט הנכון, וידרשומו כמו חמר.
וגם אורם היה ננו עד כה ויהי ספון בכת"י ביד זרעם שלישי"א, ולא הופיע עוד
על פני תבל עד עתה.

המתורגמן, גם הוא יאיר אור גדול על מחשכי הרבה מלות שבאגרה קסי ההבנה
והכאור, ויבארם בלשון יהודית-אשכנזית למען יזכנו לכל העם.
ונתחבר עתה כמצותנו וכהוצאותינו.

ומלבד כל אלה יאירו כראש הע"י ארבעה מאורות הגדולים ויפיצו אור בהיר על
דרכי האגרות והדרשות וכלליהן. ה"ה רבותנו הגדולים רבינו אברהם בן
הרמב"ם ז"ל (במאמרו על דרשות חז"ל, מספר קובץ תשובות הרמב"ם ז"ל ח"ב די
לפסיא) ורבינו ישעיה הלוי ורדוויץ ז"ל (בעל השלי"ה) (במבוא על אגרות חז"ל מסאמר
תורה שבע"ס בשל"ה כלל כ"ד כלל דרושים ואגרות). והג"מ משה חיים ויצאמו
ז"ל (בעהמ"ס מסלת ישירים וכו') (במאמרו על האגרות בספרו דרך חכמה), והג"מ צבי
הירש חיות ז"ל (במבוא האגרות מספרו סבוא התלמוד). כל אלה הסליאו חק לבוא עד
תבונה האגרות והדרשות בכלל, ודבריהם המעשים במקצוע זה, מחזיקים את המרובה,
וקרן אחד מאורם ישיף אור גדול מאד על פני כל האגרות והדרשות בכלל.

ויותר מהחמה הוספנו הוספה רבה ונכבדה גם בפנים הע"י, ה"ה: כל האגרות
שכאז עליהם דברי המפרשים בס' חדושי אגרות, והריאף, ועין יעקב

ונפקרו מקומו כע"י גם אחרי הוספות המאמרים מס' בית יהודה, וע"כ הציגו המדפיסים
הראשונים כחוק המפרשים הג"ל בכ"מ שנפקד המאמר מהע"י תבנית יד או ככב *
או היכה, גמרא" לאמר שנפקד מקום המאמר מה ומקומו בגמ', הנה אנהנו אספנו
והוספנו את כל המאמרים ההם אל חוק הע"י, ועפרנו גם בפרשי' והוספות,
והקפנום סביב בשני חצאי רבוע לאמר כי נוספים הם, ואם אספם שכבר שמו לכ
לדבר הזה גם איהו מרפשים וכו"ל לפנינו (כמו המו"ל את הע"י קהלת שלמה הג"ל
וכדומה) ואמרו גם המה למלאות הסרון המאמרים ההם בע"י, אבל לא קיימו את הדבר רק
במקצת סן המקצת מהמאמרים, וגם אלה שהוסיפו לא הביאו מהם רק ראשי הדבור
מהמאמר ולא כלו. ואנחנו עשינו את מלאכתנו שלמה בעז"ה ואספנו והוספנו כל
המאמרים כלם שנשמטו, וכלם בשלמותם ולא מקוטעים.

ועוד זאת עשינו כי הדפסנו את פרשי' בשלמותו, גם הצגנו בו המ"מ מתנ"ך
ומגמ' כאשר נדפס בשלמותו בש"ס. וכן השבנו למקומם גם את חדושי הרב
הבורב ז"ל שנשמטו משארי ע"י והדפסנום בשלמותם כפי שנסדרו מאח מתברו ז"ל.
וכן את הספר החדושי אגרות הוספנו כלו בשלמות אשר לא נדפס כן בשלמותו
ודקדקו לכן תוצאתו הראשונה שנדפס בחיי המתכבד ז"ל. גם את הריאף הוספנו
בשלמותו לכל חלקי הע"י וכל השממותיו אספנו אל חוכו.

ועל כל אלה הוספנו והגדלנו לעשות לס' הזה בעז"ה בנוגע לנוסחאות
וגירסאות האגרות. כי הנה ידוע לכל מעסיקי חקר ויודעי בינה בנוסחאות
וגירסאות האגרות ומדרשים עד מה רבה המכונה הבלבול והעירובוב בענין הזה בכל
ספרי הע"י שנדפסו בכל הדפוסים, כי הגירסאות והנוסחאות מתולפות שונות וכמוצאות

הקדמת המדפיסים

וכב"כ ע"ה ע"ב מאה ושמונים אלף טווקים של מוכרי ציקי קדדה ועם הג' האמתית, שמונים אלף מוכרי ציקי קדדה וכ"כ מינכען וכב"כ המכורג ובאה"ל, וכדעה קרבות מאר שהגירסא הראשונה היא האמתית עכ"ל וע"י אלה זכאלה נתרעבו ונתבלבלו רבוסתאות והגירסאות בספרי הע"י ישנות כחדשות וחדשות בישנות ועלו בלולים יחד עד כי לא נודע עוד שישן ומקורן, יתוסן ותולדתן, אם ממעי ש"ס ספרדי יצאו או ממעי ש"ס אשכנזי וצרפת, ובאיהו מוחן שכבר המחבר ז"ל.

ולח"ו כבואנו להוציא לאור את הע"י הזה ונחפזין לכלול את שלמותו, ורחקנו בכל אשר נוכל, ונשים את לבנו לצרף ולקק ולברור את הנוסחאות והגירסאות הבלולות והמערובות זו בזו, ולהבדיל בין הישנות להחדשות ולהחזיר עמדה בג' העתיקות ליושנן וליתוסן. ובהרנו את הגירסאות הישנות והעתיקות לבדן, והצבנו להן ציונים שני הצאי עגול () מזה ומזה, ואת הגירסאות החדשות שצמצנו כש"ס בבלי שלנו אשר לא שונים, וגם הוסיפו עליהן את הגירסאות השונות שצמצנו כש"ס בבלי שלנו אשר לא נאספו עוד אל הע"י, ואת כל אלה הקפנו בשני הצאי רבוע [] מזה ומזה, למען דעת להבדיל בין חדש לישן, ובין גירסאות ספרדיות לאשכנזיות וצרפתיות, ולא יתבלבל יחד. כן עשינו בפנים הע"י וכן עשינו גם ברש"י ותוספות ככל הנ"ל. גם שמנו לבנו ועינינו על מראה מקומות הפסוקים אשר נשתבשו כמעט בכל הע"י, ותקננו את המעוות, הגהנו שגיאותיהם, וסדרנו מכל מעות. וכן תקננו את השבשים הרבים שנפלו בכל הע"י במראה מקומות המאמרים בגמרא ובשאר ספרים וציינו כל דף ודף שבגמרא כדקדוק מבלי שבוש. גם שמנו לבנו לסדר את המאמרים ע"פ סדר התלמוד וכן את המפרשים כ"א במקובצו ודאיו לו, תחת אשר מראש נרפסו בע"י הרבה מאמרים מהש"ס והרבה מוכרי המפרשים שלא במקומם.

וראינו להעיר בזה על דבר לוח המאמרים (מפתח) אשר נרפס בע"י בראשונה ואת"כ השמיטוהו כל המדפיסים; יען שנתחבר על סדר הרפים ע"פ דפוס שאלוניקי, ואת"כ כשנשתנו הרפים ברפוסים אחרים, לא תועילו עוד ציוני המפתח ההוא. גם זאת כי נתחדשו אח"כ כמה מפתחות אחרים להע"י בספרים שונים, המסודרים בסדרים שונים המועילים יותר מראשון.

ואלה הספרים יקירי המציאות

שהיו לנו לעינים לתרפסת הספר הזה, ולכל תקניו והוספותיו ומעלותיו, הנה:

שני ספרי עין יעקב דפוס וויניציאה שנת שכ"ו (האחד השאילתו לנו בחסרו הרה"ג הנחם השלם כו' מוה"ר שלמה זלמן חיים האלבערשטאם שלי"ס"א לפונת הספר ולתועלתו, ואת"כ הקדה ה' לפנינו שני לו לקנותו לנו).

עין יעקב קהלת שלמה שיצא לאור ע"י הג"ם שלמה יקותיאל זלמן ז"ל ר"ן דק"ק גלוגא רבתי, דפוס אמשטרדם שנת ה"ק כנ"ל. ועוד הרבה ספרי עין יעקב מדפוסים שונים היו לנו לעינים בפעולותינו. ועל השוכ נזכר גם את הס' **עין יעקב ד' לבוב תרל"ב** אשר המו"ל פעלו ג"כ רבות לתועלת הספר כמבואר בהקדמתם.

ספר חדושי אנדות למהרש"א שנרפס בחיי המחבר ז"ל. חלק ראשון, בלובלין בשנת לא' ימ"ש (שפ"ו) ונגמר הדפסתו יום ג' יו"ד זי"ן סיון שפ"ו. חלק שני, בקראקא בשנת כי נגלה יו"ד אל שמואל (שצ"א) ונגמר הדפסתו יום ה' כ"ח אלול שנת ישועה ונהמה (שצ"א).

ספר מאור עינים (הריא"ף) חלק ב', הדפסנוהו ע"פ מוצאתו הראשונה שהוציאה לאור הג"ם שלמה יקותיאל זלמן ע"ס כ"י המחבר שפצא אותו באיטליא, בע"י קהלת שלמה הנ"ל, כמ"ל.

ספר עין יעקב דפוס הראשון, ווילמרשדראף שנת הפ"ט:

כל אלה הספרים יקירי המציאות היו לפנינו בעת ההדפסה, מלבד הספרים ויקדים שנלקטו מהם החדושי הנאונים ז"ל, ומלבד ספרי ש"ס כבלי מדפוסים הראשונים שהיו לנו לעינים בהדפסתו והגהתו.

את כל אלה אספנו והוסיפו בעז"ה בספר הזה חדשות רבות ומועילות. יגיעה רבה יגענו וכסף רב בזבזנו לתועלת הספר ולהכלית שלש חו. יגענו וצמצנו ת"ל להוציא מתי"ב דבר מתוקן. זכרה לנו אלוה לשוכה!

נו מזו ככל ספרי הע"י עד כי קשה למצוא כמעט שני ע"י משני דפוסים שתהיה כל נוסחאותיהם וגירסאותיהם שוות זל"ה. וביותר משונות הן ברובן מהגירסאות אשר בגמרא שלפנינו. יש אשר השנוי הוא רק באיזה תיבות השייכות למגזן הלשון לבד, וכיותר רבו השנוים בשמא דגברי, ויש שהשנוי הוא אף בעצם תוכן המאמר ועניונו. ולא עוד אלא שאף מאמרים שלמים או מקוטעים נמצאים בע"י אשר אינם כלל לפנינו בגמרא. לזכרם בע"י ברכות דף כ"ג (סימן קל"ט) נמצא מאמר הזה, אמר רב פפא בשם בר קפרא היינו דאמרי אינשי גבא אפום מתרתא רחמנא קרי", ובש"ס שלנו הסר המאמר ההוא כאשר העיר ע"י הגר"ב על הגליון. ובספר פחד יצחק הביא זה כערך גב בשם ש"ס דפוס פורטוגאל, וע"י ע"י הגהות מדר"ץ תורת ז"ל. וכן נמצא המאמר הזה בשם הגמרא בכפר בר הקמח אות ב' (כפתון). וכן מצינו בגמ' תולין דף קל"ג ע"א, כל השונה להלמיד שאינו ה"ן כוורק אבן למרקולים שנאמר כצורו אבן וגו' ובע"י שם נמצא נוסף ע"י מאמר שלם החסר בגמ' וזה הוא, ואין כבוד אלא תורה שנא' כבוד חכמים ינהלו וחכמים ינהלו טוב אשר ר' חמא בר הגינא כל העושה טובה למי שאינו יודעה כאלו זורק אבן למרקולים שנאמר כצורו אבן וגו', וכן היתה הנוסחה הזאת גם לפני בעל תורת הלכות כמ"ש בסוף שער עבודת האלהים, כאשר העיר על זה הגאון ר' שלמה איגר זצ"ל בגליון מהרש"א (וע' בהגהות הגר"ב) ז"ל. ולפי הגיאה חסר בגמ' שלנו מן שנאמר הראשון עד שנאמר השני, ועוד נמצא הרבה כאלה. ולהיטך נמצאים הרבה מאמרים בע"י מקוטעים ובגמרא שלנו ים בשלמות כהמאמר המובא לקמן בהמשך דברינו. והנה מקור תולדות השניים וסבותיהם שונות הנה, יש אשר יצאו ממקור גירסאות הספרים אשר רבות מהן שונות מגירסאות האשכנזיים והצרפתים. יען שהרב הכותב המחבר ז"ל היה ספרדי כמש"ל וינק תלמודו משרי ספרי התלמוד דשם, ועל ברכיהם נהגול, לכן שאב את מימיו הסתורים ממקורם ויאחו בגירסאותיהם דגרים כהון מינקותיה, וגם אמנם הן מדויקות יותר מגירסאות האשכנזיים והצרפתים וכמ"ש הרמב"ן ז"ל בספרו מלחמות ה' הרבה פעמים בזה"ל ואני סבתי על גירסת ספרד שהיא נכונה יותר, ובסוף ברכות בספרו הנ"ל כתב בזה"ל אבל ספרי ספרד יותר נאמנין מספרינו. ויש שונים אשר יצאו כשגגה מלפני המדפיסים שרלנו לפעמים מתיבה לתיבה הרופא לה, כמו שמצינו בכל הע"י מדפוסים ישנים במסכת תענית דף ר' (ס' ה') שמביא מאמר בזה"ל, ואמר רבא האי צורבא מרכנן דרתא אורייתא הוא דקא מרתתא ליה שנאמר הלא כה דברי באש וגו', אמר לה רבי אבא לרב אשי אתון כ"הם מתנייתו לה אגן מתכא מתנייתו לה שנא' ארץ אשר אבניה כרול אל תקרי אבניה אלא כוניה וריא"ף ז"ל מהקשה שם מאד ומאר"ך כבאור המאמר ע"ש, ואילו שם או עינו על הנוסחה האמתית אשר בגמרא בעיניו הזה או לא התקשה כבאורו כי שעות הסרון הדפוס מתיבות הרומות (מן אמר הראשון עד ואמר השני) אפעתיה, ובצ"ל, ואמר רב אשי כל ה"ח שאינו קשה ככרול אינו ה"ח שנאמר וכפטיש יפוצץ סלע, אמר ליה רב אבא לרב אשי אתון מהתם מחנייתו לה וכו'. וכ"ה בילקוט ירמיה ס' כ"ג רמז ש"י ע"ש, כאשר העיר על זה הגאון ר' ישעיה ברלין ז"ל בספרו מיני תרגומא (פרשת עקב). הרבה שגגות כאלה נפלו בע"י, ועל ברכיהם נולדו שונים רבים בו. ויש אשר המדפיסים חשבו לתקן הגירסאות והנוסחאות ובבלי דעת קלקלו במקום שאמרו לתקן, כי השם בראותם רגירסאות בע"י ששונות הנה מהגירסאות שבגמרא שלנו השבו אותן למוטעות ויאמרו לתקנם, וישנו את הגירסאות הישנות שבע"י לגירסת הש"ס שלנו, בבלי דעת כי הישנות שהוציאו, הן הנה הגירסאות הספרדיות והעקרויות אשר בהן בחר המחבר ז"ל. גם יש אשר מבלי שמים עירבו שתי גירסאות שונות שסוהרות זו את זו ואינן מתאחות לעולם. וע"י מ"ש בל"ר"ם כמאמרו על הש"ס כריש מס' ברכות עמוד 78 ז"ל: "ספר עין יעקב כו' בשנת ש"ו הרפיסוהו שנית בוויניציאה ברפוס וישנייאן ושינו את רוב הנוסחאותיו אחר נוסחה הגמרא דפוס בומבירגו ושבוש וקלקלו ע"י זה בהרבה מקומות ועקשו את הישרה וברוב המקומות הנוסחה הראשונה היא האמתית כגון בברכות דף ל"ב ע"א משה השיח דברים כלפי מעלה שנאמר ויתפלל משה אל ה', ובע"י הראשון (שגרסם בשאלוניקי בחיי המחבר ז"ל) הב' הנכונה שנא' ואתפלל אל ה' וכ"ה באגדות התלמוד ובילקוט דברים רכז תשצ"ו. ובמגילה י"ד ע"א א"ר אלעזר א"ר הגינא לעולם אל תהי קללת הרויט קלה כו' ליתא שם כל המימרא וב"ה נכון המימרא דר' יצחק היא בב"ק צ"ג ע"א, ושם לא הביאה הגמרא אלא משום דר' יצחק הוא בעל המימרא, וכן במגילה כ"ט ע"א מיתוי לה הגמ' משמיר דר' יצחק ולא דני מר"י אלעזר א"ר אלעזר, וכ"ה בשני כתבי ידות ובאה"ל.

וילנא יום ה' ש"ה אר"ש, שנת ראה דבריך טובים ונכחים לט"ק

מי שהוציא אוהו פרק רביעי ערוכין דף מא(ב)

[א] מדרשא דיה שלשה מ' שישן סוף (שני) יט ע"ה :

על דעתו ועל דעת קוט . והצ"ג דליכא נמי כספים שמכחשין פגולת כל מעלה גרעה דכספים בכלל רוח רעה . והצ"ג דמשמע בפי' ואלו מגלחין (מי"ק דף יז) . דפעמים הירצו מתגבר עליו ואין יכול לטפו מכל מקום [הר"ם] יכול לומר שלא יצא לירי קך : והרשות . פ"ה עול מלכות הרומיים [בדמרי' בתם' אבות (פ"ב מנ)] כו' וזרין ברשות ור"ם פירש טעם : [דלא אתי אליה וכו' .] וה"ל ודילמא אתי בערב שבת ויבשר בשבת וי"ל דהכני שולח לפני כל יום ה' משמע ביום שבת ויבשר :

יד יוסף א פסחים ק"ג ע"כ : ב ע"י רש"י פ"ו י"ז פ"ה ד"ס זוהרא : ג פסחים י"ג ע"ה :

מדרשא

שמה את העניינים בתג דבטורה גוסה לא סוזכר בו שמהה מתורה רק ברמז אך שמה ואמר כי לא תדע וגו' כמ"ס הדבר מתרגם במזלתי הנה מפני גזל מחמת עניים : ודקדוקי עניות למנ"מ כו' ודלי דים לומר דקדוקי עניות שלא להטבירו כדלקמן ג' חין רואין פני גיהנם אלו הן דקדוקי עניות וע"כ היינו שמהר שלא עבר על דעתו וע"ד קוט והיינו בקצוי גדול ולא דמי לומר הרע שיש לומר בו ביומא כמ"ס הטעם לפיכך לא השיב ליה הכא ועוד יש לומר דקדוקי עניות שאין רואין פני גיהנם היינו נמי בחשופי רחמים ודוק : שלשה חין רואין פני גיהנם כו' . בטרחה מקומות אמרו שהארס חול מדינה של גיהנם והיינו בקיום המלות והכא השיב ג' טעמי' ערן וזכין שאין רואין פני גיהנם ועי"ל דהנה גם שניטלין מדינה של גיהנם מ"מ רואין פני גיהנם וכדלמריקן פרק עשין סוף [א] דאתי אברהם לחיבו ומסיק ליה ט' אכל בג' דחשיב הכא לא יבואו לירי קך ואין רואין פני גיהנם כלל וק"ל : [מה שיש לדקדק ביום' דר"ם אסור לשמות יין כו' וכד"ה דלא אתי אליה וכו' . עיין

הדושי גאונים בשלח אכן יש קן לפסוקים כי מטור רינים במחשבתם ועברה האחרת לא יסתגלו בו והאחרת יבואו וכן להיפוך נגד עיניו הריק נזכר יאמר לכל פסלה ראייה קן כי יס"פ קן וסוף לענין כזה ונוסף עוד על זה כי גם רחמ"ה מופק מזה כי מייחס על טורה טעמו לו כי הוא רחמ"ה מהור ואין קן לשמשוין וה"ל לא אפן טור אל עני' ומכונה ולא אל שולחם כי רחמ"ה מופק מהור ומכונה גם כן כשחוקים כחומר . וכו' מה שפירש ד"ס משנה חוסי"ל א"כ שיה רחמ"ה מהור ופסן חלודי' והשקפות כל ימי מיוי פקדים עדי יטבה עיני ומרודו בחוק ששבעים כי הוא רחמ"ה מהור ויש על שאר הקנינים המדומים כחומר . אכן ד"ס ע"ה לא יבאר רק רחמ"ה של טורה ושבעים עליו אכן אכן ארכה כחבר בירורו פ"ה י"ח האחרית והל"ה ב"ה שאר הסולך קדמה אשור ואלה חין בירר כזה חוב ויתר ואלה חלש דברי' ע"כ פירשנו בעל המחבר סנה בראשית אמרו ויחל אלונה דבר ויסתח שפתי עמך ויגד לך פעולות חכמה כי כפלים לוחשים ודע כי יש לך חלום שמוקד רחש דבריו והם כי באר הם יסרון חכמתם כעלונים כי כפלים לוחשי' נארכ' וכדכתי' כי לא יחללו לו כל מעולות כ"ה כ"ו וכדכתי' כי בלתי אשר עולמו ילחש בחייו כהמנוגו כ"ה עוד כפלים לחושי' יבא

והרשות . מי שיש לו טעם : לקבוליהו מהנה . ומכפרי עליה : כשוחם ממפרים . אפילו שיש בהם חיות הרבה שמכפריים אפ"כ מהים פתאים : הדרוקן . חולי הפה : זוודתא . לזמן חכמי' : יוסף שידא . דלג מנטר שבת : בשבתות וי"ט . דודאי לא אתי משה האידנה : ואסור כל ימנה סהול . דילמא אתי : לפני כל . יום אחד לפני ביות כן דוד יבא אליהו לכשר : בפני העורה . שמיחין לרבי שבת והולכים להקביל פניו : ועבדים רבים הם לישראל ואין לישראל טורח דליכא דמיה להו : שפופרת . קנה חלול לכסות ארוך חין לפניו בו למרחוק וכסות קצר לפניו בו למרחוק יותר והיתה שפופרת של ר"ג ממוקפת למדת

מי שהוציא אוהו פרק רביעי

מז דף מא ע"ב ת"ד שלשה דברים מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו . ואלו הן עובדי כוכבים ורוח רעה ודקדוקי עניות . למאי נפקא מינה למיבעי עלייהו רחמי' . שלשה אין רואין פני גיהנם ואלו הן דקדוקי עניות וחולי מעיים והרשות ויש אומרים אף מי שיש לו אשה רעה . ואיך אשה רעה מצויה לגרשה . ואיך י"מנין דכתובתה מרובה ולא מצוי לגרש לה . א"ג יש לו בנים ממנה ואינו יכול לגרשה למאי נפקא מינה לקבולי מאהבה . שלשה מתים כשהם מספרים ואלו הן חולי מעיים וחה והדרוקן . למאי ג"מ . למשמושי להו יזוודתא :

[ק] דף מג ע"א תא שמע הני שב שמעתתא דאיתמן בצפרא בשבתא קמיה דרב חסדא בסורא ובהדי פניא דשבתא קמי (דרבה) [ורבא] בפומבדיתא מאן אמרינהו לאו אליהו אמרינהו אלמא אין תחומין למעלה מו' . לא דילמא יוסף שידא אמרינהו . תא שמע דריני נזיר ביום שכן דוד בא בו מותר לשחות יין בשבתות ובימים טובים [שם ע"ב] ואסור לשחות יין כל ימי החול . אי אמרת בשלמא יש תחומין משום הכי שרי * אלא אי אמרת אין תחומין אמאי מותר . שאני התם דאמר קרא (מלאכי ג) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' והוא לא אתי אליהו מאתמול . א"ה בחול נמי כל יומא ויומא לשחרי דהא לא אתא אליהו מאתמול אלא אמרינן לבית דין הגדול אתא הכא נמי לימא לב"ד הגדול אתא . 'כבר מוכמח להם לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני המורה . קא סלקא דעתך מדאליהו לא אתי משיח נמי לא אתי במעלי שבתא לשחרי . אליהו לא אתי משיח אתי . דכיון דאתי משיחא עבדים רבים הן לישראל :

שם תניא שפופרת היתה לו ל"ג שהיה מביש וצופה בה אלפים אמה ביבשה ובנגדה אלפים אמה בים . הרוצה לידע

אמרינן לבית דין הגדול אתא פירוש ללשכת הגזית מקום ב"ד הגדול כי שם יגלה בתהלה : מפני המורה ש' שפופרת לקביל פניו וימנעו מלהכין צרכיהם :

עיון יעקב ד"ה ור"י אולי לשיטתיו דלתיני בספחים וכינ"ה ל"א חומר או כולו ל"א לו כולו לכס כ"י חומר חקוק חזו ל"א ומחו לכה א"כ לרבי יהושע שפיר יש לומר תן חלק לכסיה קלי על ימים טובים משליח לר"א וק"ל : למאי נפקא מינה למיבעי עלייהו רחמי' . ל"ל הכונה דרבי יעקב עלייהו רחמי' ושלח טעם הכוונה על אלו ביום שמעבדים על דעת קוט ליה קאמר שהם אחסין בדבר שאנו שלשה גורשין שמעבדין אחסין בעל כרחן פ"ד קוט : למאי נפקא מינה לקבולי מאהבה . דלא חסרינו אלו סם מעבדין עלי' מדינה של גיהנם כדלמריקן פ"ק דברכות דף א' ח"א חסר חסר נפש מה חסר לרפת חף יארכי לרפת וע"כ בחיזושי' . גם מה שאמר ל"מ למשנה ליה זוהרתא כלומר שפ"י יתן החולם אל לכו ויטע לביתו : א"ד כחול עיי לשחרי דהא לא אתי א"י מאתמול . ע"י בחוסתא שפוקים דלמס לא מקמס ממשיח בן יוסף דלא אתי מקודם וע' בחיזושי' מדרש' שמדחיק וי"ל דלמ"ה דמשיח בן יוסף איש מוכרת שפ"י נגמט את עממו לכל כלל ישראל וי"ל שנה לאחר מעשי ישראל שחכתי לא ידענו מהנה אכל אליהו שיש מבשר לכלל ישראל קודם כחא משה מקמס שפיר לום לרין לרין ולבית דין הגדול אתי דהוי כחילו נה לכלל ישראל שהם רחש ב"ד של כל ישראל וק"ל : * אמש"ר נה אברהם והסיר ליתח . ע"י במספר'א שפוקים דלמס שפיר אכעיס כולם נהלו כעניינא וי"ל דק"ל . והכרסתי ידע שפלא ממנו מלכות בית דוד לפיכך הסיר ליתח על כח

כענין סהול עבר וכן יתח ליעקב משליח שלח ספחים מוציין לישא רק יסוד ודוק :

עין יוסף וכן הוא בחסות הענינה . ולא גרסינן היינו . ולמחי שכתבו היום' סהיה חתנם יש ליעב גירסא (חורת חיים) : כהם גדרונו ח"ל כהם כהם דעתו . ודברי' תורה ומורה אחר יש לו לאדם להסתפק

אמר הבונה שפופרת היתה לו ל"ג . חכמת חכמינו וזינה נכונת כהם סהיה חף נחכמותו להמודיע האשכחות וילא כרואם מכוונא כדכריס אל וכו' . אין כל מדרש תמה סהמה סיוס כי סהק עם אלונו מוטע זכרית כחאלה כחומים זס שבו זופין למרחוק כהם מילין סיס וביבשה כ"כ פסלה כעין כל יבאר כתיב וגם חקיר ר"ג נחכמותו סהמכס חקר גדול על כל פאלס כחכמה כחיתת שפניו ס"ג דר"ס דמות ארצה לכהה ס"ו לו ל"ג וכו' :

עיון יעקב ד"ה ור"י אולי לשיטתיו דלתיני בספחים וכינ"ה ל"א חומר או כולו ל"א לו כולו לכס כ"י חומר חקוק חזו ל"א ומחו לכה א"כ לרבי יהושע שפיר יש לומר תן חלק לכסיה קלי על ימים טובים משליח לר"א וק"ל : למאי נפקא מינה למיבעי עלייהו רחמי' . ל"ל הכונה דרבי יעקב עלייהו רחמי' ושלח טעם הכוונה על אלו ביום שמעבדים על דעת קוט ליה קאמר שהם אחסין בדבר שאנו שלשה גורשין שמעבדין אחסין בעל כרחן פ"ד קוט : למאי נפקא מינה לקבולי מאהבה . דלא חסרינו אלו סם מעבדין עלי' מדינה של גיהנם כדלמריקן פ"ק דברכות דף א' ח"א חסר חסר נפש מה חסר לרפת חף יארכי לרפת וע"כ בחיזושי' . גם מה שאמר ל"מ למשנה ליה זוהרתא כלומר שפ"י יתן החולם אל לכו ויטע לביתו : א"ד כחול עיי לשחרי דהא לא אתי א"י מאתמול . ע"י בחוסתא שפוקים דלמס לא מקמס ממשיח בן יוסף דלא אתי מקודם וע' בחיזושי' מדרש' שמדחיק וי"ל דלמ"ה דמשיח בן יוסף איש מוכרת שפ"י נגמט את עממו לכל כלל ישראל וי"ל שנה לאחר מעשי ישראל שחכתי לא ידענו מהנה אכל אליהו שיש מבשר לכלל ישראל קודם כחא משה מקמס שפיר לום לרין לרין ולבית דין הגדול אתי דהוי כחילו נה לכלל ישראל שהם רחש ב"ד של כל ישראל וק"ל : * אמש"ר נה אברהם והסיר ליתח . ע"י במספר'א שפוקים דלמס שפיר אכעיס כולם נהלו כעניינא וי"ל דק"ל . והכרסתי ידע שפלא ממנו מלכות בית דוד לפיכך הסיר ליתח על כח

עין יוסף וכן הוא בחסות הענינה . ולא גרסינן היינו . ולמחי שכתבו היום' סהיה חתנם יש ליעב גירסא (חורת חיים) : כהם גדרונו ח"ל כהם כהם דעתו . ודברי' תורה ומורה אחר יש לו לאדם להסתפק

אמר הבונה שפופרת היתה לו ל"ג . חכמת חכמינו וזינה נכונת כהם סהיה חף נחכמותו להמודיע האשכחות וילא כרואם מכוונא כדכריס אל וכו' . אין כל מדרש תמה סהמה סיוס כי סהק עם אלונו מוטע זכרית כחאלה כחומים זס שבו זופין למרחוק כהם מילין סיס וביבשה כ"כ פסלה כעין כל יבאר כתיב וגם חקיר ר"ג נחכמותו סהמכס חקר גדול על כל פאלס כחכמה כחיתת שפניו ס"ג דר"ס דמות ארצה לכהה ס"ו לו ל"ג וכו' :

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including 'R.4. 2. 8' and 'Johschope'.

$\Delta_{\text{sing}} = \text{sing}$

[Handwritten signature]

$\text{sing} \rightarrow \text{sing}$

כך
על
יבוא
אם
אין

אמר הכונה

שקופית דומה ל- Δ_{sing} . תכנת המכשיר נחלקה לשתי חלקים. החלק הראשון הוא שומר על המצב הנוכחי של המכשיר והחלק השני הוא שומר על המצב החדש של המכשיר. המעבר בין המצבים נעשה באמצעות פונקציה המכונה sing . פונקציה זו מקבלת את המצב הנוכחי ומחזירה את המצב החדש. המעבר בין המצבים נעשה באמצעות פונקציה המכונה sing . פונקציה זו מקבלת את המצב הנוכחי ומחזירה את המצב החדש.

Δ_{sing}

Δ_{sing}

Δ_{sing}

Δ_{sing}

Δ_{sing}

R. 4.

astronomy
Ramm ham